

Luleå kommun

Årlig övergripande granskning 2013
Barn- och utbildningsnämnden

Offentlig sektor
KPMG AB
14 februari 2014
Antal sidor: 5

1. Inledning

Revisorerna granskar årligen all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Revisionens uppgift enligt kommunallagen är att ge underlag till fullmäktiges prövning om:

- Verksamheten sköts ändamålsenligt
- Verksamheten ur ekonomisk synvinkel sköts tillfredsställande
- Räkenskaperna är rättvisande
- Den interna kontrollen är tillräcklig

I den årliga granskningen ingår att följa verksamheten löpande under året genom att ta del av grundläggande dokument och det löpande flödet av ärenden och beslut. Delårsrapport och årsredovisning granskas för att bedöma hur resultaten förhåller sig till fullmäktiges mål för den ekonomiska hushållningen.

Revisorerna genomför också nämndsbesök för att övergripande diskutera nämndens arbete med styrning, uppföljning och kontroll. De förtroendevalda revisorerna och KPMG har träffat Barn- och utbildningsnämnden 2013-10-21 för att diskutera nämndens arbete med utgångspunkt från ett antal frågeställningar som har skickats ut i förväg.

I denna rapport sammanfattas väsentliga iakttagelser och intryck från mötet samt våra kommentarer. Granskning av delårsrapport och årsredovisning och fördjupade granskningar redovisas i särskilda rapporter.

2. Frågor som diskuterades vid mötet

Vid mötet med nämnden diskuterades ett antal frågeställningar med koppling till nämndernas ansvar enligt kommunallagen.

Frågorna syftar till att på en övergripande nivå ge revisorerna svar på följande två huvudfrågor:

- Är nämndens styrning, ledning och uppföljning tillräcklig för att säkerställa att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt?
- Har nämnden ett system för att säkerställa en god intern kontroll?

Nedan redovisas iakttagelser och kommentarer till frågeområdena.

- **Har nämnden en modell för verksamhetsstyrning som innebär att det finns mätbara mål för de olika verksamhetsområdena?**

Arbetet med styrkortet påbörjas av tjänstemännen inom förvaltningen, men det är politikerna som slutligen tar ställning till vad som ska vara med. Nämndsledamöterna tycker att de har varit mycket delaktiga i utformandet av styrkortet. Nämnden försöker utforma mål som är "smarta",

men det är inte alltid målen är mätbara i form av siffror. Ibland kanske det är olika typer av indikatorer som visar att målet är på väg att uppnås.

Om ett mål i styrkortet inte uppnåtts kan det, beroende på vad det är för typ av mål, även tas med i nästa års styrkort.

- **Genomför nämnden omvärldsanalyser, behovsanalyser och/eller motsvarande som underlag för sitt budgetarbete? Vilka övriga underlag har nämnden för sitt budgetarbete?**

Budget upplevs av många i nämnden som väldigt mycket tjänstemannastyrd. Flera av ledamöterna anser att de inte har tillräckligt bra underlag för att förstå varför en viss verksamhet ska ha mer resurser än en annan.

Det pågår ett arbete med att se över hur olika socio-ekonomiska faktorer kan användas i budgetarbetet.

- **Har nämnden regelbundna uppföljningar av de fastställda verksamhetsmålen?**

Verksamhetens måluppfyllelse rapporteras i ett digitalt styr- och ledningssystem, Stratsys. Politikerna har inte tillgång till Stratsys, men får måluppfyllelsen redovisad i delårsuppföljningen och verksamhetsberättelsen.

När det gäller uppföljning av beslut mer generellt så uppger ledamöterna att det i samband med viktigare beslut nästan alltid även tas beslut om ett datum för återrapportering till nämnden.

- **Får nämnden regelbunden rapportering om kvaliteten i verksamheten?**

I den nya skollagen som trädde i kraft under 2011 förstärktes kravet på ett systematiskt kvalitetsarbete. Varje huvudman, rektor och förskolechef ansvarar för att systematiskt planera, följa upp och utveckla utbildningen så att de nationella målen (i skollag och föreskrifter) uppfylls. I mars 2013 behandlade nämnden kvalitetsredovisning 2012 som utgör huvudmannens rapport enligt skollagen. Bilagd huvudmannens rapport fanns även rapport för varje skolform. Framöver kommer verksamhetens kvalitet att följas upp och analyseras löpande under verksamhetsåret.

Ledamöterna tycker att de får en tillräcklig info och rapportering om kvaliteten i verksamheten bland annat genom den information som ges i delårsrapporter, verksamhetsberättelser, kvalitetsredovisningar samt direkt från rektorer och förskolechefer.

Nämnden följer även upp vissa nyckeltal som indikerar verksamhetens kvalitet, t ex antal lärare per 100 elever och jämför sig med jämförbara kommuner.

Luleå kommuns skolor rankades under 2013 som tredje bästa skola i landet enligt Lärarförbundet.

- **Genomför nämnden uppföljningar för att säkerställa kostnadseffektiviteten i verksamheten?**

Nyckeltal, t ex kostnad per inskrivet barn i förskolan, lokalkostnad per elev i grundskolan m fl, redovisas i verksamhetsberättelsen.

Ekonomi följs upp månadsvis.

- **Bygger nämndens internkontrollplan på en bedömning utifrån risk och väsentlighet?**

Barn- och utbildningsnämndens internkontrollplan fastställdes av nämnden 2012-12-18 och omfattar sex områden: Informationsuppdatering, fakturahantering, elevers garanterade undervisningstid, åtgärder mot kränkande behandling, avgiftsfri skola samt sjuktal.

Förslag till områden för intern kontroll har tagits fram av skolchefen tillsammans med nämnden i samband med nämndens planeringsdagar. Av internkontrollplanen framgår även nämndens riskbedömning.

Enligt nämndens beslut i december 2012 ska rapportering av kontrollområdena ske vid årets slut. Vi noterar att uppföljning även har skett vid delårsuppföljning samt att det i delårsrapporten anges att uppföljning av nämndens egna kontrollområden ska ske tre gånger per år vilket är positivt.

När det gäller kontrollområdet ”Elevers garanterade undervisningstid” så pågår en process för att säkerställa att det går att få fram tillräcklig info ur verksamhetssystemen.

2.1 Övriga frågor 2013

Vid mötet diskuterades också nedanstående frågor:

- **Uppföljning av den garanterade undervisningstiden**

Efter revisorernas besök förra året har nämnden valt att ha ”Garanterade undervisningstiden” som ett område för intern kontroll.

Lärplattformen Edwise fungerade inte före sommaren, vilket gjorde att man inte har ett tillräckligt bra underlag för uppföljning av den garanterade undervisningstiden idag. Arbete med att åtgärda detta pågår.

- **Vikariesituationen**

Vissa skolor har överanställt personal för att kunna hantera frånvaron. Inom förskolan har det införts vikariepooler samt ambulerande arbetslag som kan gå in och täcka upp vid frånvaro.

Möjligheterna att kunna ha vikariepooler även inom grundskolan har undersökts, men där är det mer problematiskt på grund av behörighetskraven.

- **Vad gör barn- och utbildningsnämnden för att förbättra likvärdigheten för de materiella förutsättningarna mellan skolorna, så att alla skolor har lika möjligheter att investera i möbler, andra inventarier och IT-utrustning?**

När det gäller IT-utrustning har det på nämndens uppdrag tillsatts en intern utredning inom barn- och utbildningsförvaltningen för att analysera möjligheter till och konsekvenser av en intern finansiering av en IT-satsning.

- **Skolinspektionen bedömer att Luleå kommun måste utveckla modersmålsundervisningen och studiehandledningen i grundskolan. Modersmålsundervisning ges på 12 olika språk, varav ett på distans. 435 elever läser sitt modersmål. I Luleå finns 1103 elever med annat modersmål. 28 språk måste ges av ca 85 språk som finns i kommunen. Vad gör barn- och utbildningsnämnden för att uppnå det resultatet?**

Det pågår enligt ledamöterna ett arbete för att kunna erbjuda modersmålsundervisning enligt de krav som finns. För vissa språk är det, enligt ledamöterna, svårt att hitta behörig personal som kan undervisa.

- **Hur ser barn- och utbildningsnämnden på den stora variationen mellan skolorna i hur slutbetyget och provbetyget korrelerar med varandra?**

Det pågår ett arbete med att kalibrera betygssättningen.

- **Barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden har gemensamma mål för 2013 i båda nämndernas styrkort: Andelen elever som inte röker, inte druckit alkohol, aldrig använt narkotika ska öka med minst 2 %, - Andelen elever som är behöriga till gymnasieskolan ska öka med minst 2 %. Hur ser utvecklingen ut?**

Vid det senaste arbetsutskottet (okt 2013) gavs en redovisning av hur det går med dessa mål. En prognos för målluppfyllelsen redovisas även i nämndens delårsrapport per augusti 2013.

- **Hur har kostverksamheten inom skolan utvecklats?**

Nämnden beslutade i september 2013 att ge måltidsverksamheten i uppdrag att genomföra revideringar i det kostpolitiska programmet så att det överensstämmer med skollagens krav på näringsriktig skollunch. Ändringarna innebar bl a att det som måltidsdryck i förskola och skola skulle serveras lättmjölk och vatten. I oktober 2013 beslutade nämnden att avvakta med att verkställa detta beslut . Frågan ska istället tas med i den kommande översynen av det kostpolitiska programmet.

- **Är barn- och utbildningsnämnden beredd att tillskjuta medel för att förnya den slitna och åldersstigna maskinutrustningen på de praktiska programmen inom gymnasieskolan?**

Vid mötet konstaterades att maskinparken inom gymnasiets praktiska program är åldersstigen. Ledamöterna konstaterade att det är viktigt att skolorna har en utrustning som motsvarar det eleverna möter när de kommer ut i arbetslivet. Ett nära samarbete med näringslivet behövs i dessa fall.

- **Vilka åtgärder vidtar barn- och utbildningsnämnden för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling? Vad gör barn- och utbildningsnämnden för att uppfylla lagens krav inom detta område?**

Det pågår enligt ledamöterna ett ständigt arbete för att motverka kränkande behandling av olika slag. Alla skolor har, enligt ledamöterna, en likabehandlingsplan.

- **Hur ser nämnden på elevhälsans arbete och organisation?**

Det finns både en central elevhälsa med specialistfunktioner samt lokal elevhälsa ute på skolorna. Den lokala elevhälsan har förstärkts genom att det anställts fler kuratorer på skolorna.

- **Rapporter och andra tjänsteskrivelser**

Vid mötet lyfte ledamöterna fram ett utvecklingsområde som gäller språket i de rapporter och skrivelser som utgör beslutsunderlag av olika slag. Idag märks det att det är tjänstemän som skriver rapporterna. De innehåller många förkortningar och det är sällan som enskilda ärenden kommer in i ett större sammanhang. Ledamöterna upplever att det ibland är svårt att som lekman följa med då ärenden formuleras och redogörs för utifrån ett tjänstemannaperspektiv.

- **Nya skollagen**

Nya skollagen har varit den största frågan det senaste året både för politiker och tjänstemän. Nämnden har totalt fått 3 dagars utbildning om nya skollagen.

3. **Kommentarer**

Från årets granskning vill vi lyfta fram följande förbättringsområde:

- Vid mötet framkom att nämnden inte har tillräckligt informativa underlag för att förstå varför olika verksamheter kräver olika resurser. Underlagen för nämndens budgetarbete behöver därför ses över så att det tydligare framgår vilka faktorer som gör att resursbehoven varierar mellan olika verksamheter.

Luleå dag som ovan

Ingegerd Mannfeldt
Certifierad kommunal revisor
Kundansvarig